UUTISET

VILLE-PETTERI MÄÄTTÄ

"Kesko ja K-ryhmä eivät ole missään vaiheessa moittineet ruokaa kalliiksi. Emme ole halunneet sotkea elintarviketeollisuuden toimintaa", sanoo Keskon pääjohtaja Mikko Helander.

Keskon Helander: Ruoka-ale revitään tuottajien katteista

Keskon pääjohtaja on huolissaan ruuan hintojen polkemisen seurauksista. Ahtaalle ajettu teollisuus joutuu ostamaan raaka-aineita yhä halvemmalla.

”Sanotaan, etteivät (kaupan tekemät) hinnanalennukset ole pois tuottajien selkänahasta. Ei pidä paikkaansa”, sanoo Keskon pääjohtaja **Mikko Helander**.

”On ollut toimenpiteitä, joilla kotimaisen ruuan hintaa on painettu. Hintojen romahduttaminen vääristää kilpailua. Se ei pitemmän päälle ole kaupan, teollisuuden, maatalouden eikä kuluttajan etu.”

”Kesko ja K-ryhmä eivät ole missään vaiheessa moittineet ruokaa kalliiksi. Emme ole halunneet sotkea elintarviketeollisuuden toimintaa.”

Kun suurten yhtiöiden tuotteita, kuten Oltermannia tai ruispaloja, myydään tuotantokustannukset alittavalla hinnalla, miten pienet valmistajat pystyvät enää kilpailemaan, Helander pohtii.

”Niiden tuotteet jäävät hyllyyn. Teollisuudelle tulee paine painaa raaka-aineesta maksettavia hintoja.”

Helanderin mielestä tuottajat tai MTK eivät ole ylireagoineet suuttuessaan ruuan hinta-alesta.

”Ymmärrän tuottajien huolen ja olen itsekin huolissani suomalaisen maatalouden tulevaisuudesta.”

”Suomessa ruoka ei ole kallista”

Helanderista on hyvä, että ruokaketjun tulonjaosta keskustellaan. Sitä pitäisi kuitenkin tehdä rakentavasti ja tosiasioihin perustuen.

Hän ei ymmärrä väitteitä suomalaisen ruuan kalleudesta eikä sitä, miksi kalleuden mielikuvaa halutaan pitää esillä.

Vertailut osoittavat, etteivät suomalaiset elintarvikkeet ole eurooppalaisittain poikkeuksellisen kalliita.

Keskivertokuluttaja käyttää rahoistaan 14 prosenttia ruokaan, mikä ei olennaisesti eroa muista EU-maista.

Täällä iso siivu ruuan hinnasta on veroja, 40 prosenttia. Lisäksi ruuan arvonlisävero on täällä 14 prosenttia, kun keskimääräinen EU-alv on vain 5 prosenttia.

Keskittynyt kauppa pystyy kilpailemaan

Suomalaista kauppaa syytetään liiasta keskittymisestä ja kentälle haikailaan lisää pelureita.

Helanderin mielestä ei ole ajateltu riittävästi seurauksia, jos suomalainen vähittäiskauppa liukuu entistä enemmän ulkomaisten käsiin.

”Suomalaiset ketjut myyvät pääasiassa suomalaisen elintarviketeollisuuden valmistamaa ruokaa. Sen sijaan suuret ulkomaiset jätit tarjoavat ensisijaisesti omia merkkejään, joiden joukossa on vain vähän kotimaista.”

K-ryhmän kauppojen myymistä elintarvikkeista 80 prosenttia on valmistettu Suomessa. Suurimpaan osaa niistä on käytetty pääasiassa kotimaisia raaka-aineita, Helander kertoo.

Kaupan keskittymiseen liittyen Helander huomauttaa, ettei tilanne Suomessa ole mitenkään poikkeuksellinen.

Esimerkiksi Ruotsissa pelkästään ICA-ketjun hallussa on 52 prosenttia markkinoista.

Yhteiskunta ei saa sotkea kilpailua

Helanderin mukaan kilpailu vähittäiskaupassa on ollut kovaa ja kiristyi edelleen Lidlin tultua Suomeen.

K-ryhmä ei kaihda kilpailua, kunhan se on reilua ja sitä pelataan markkinatalouden säännöillä.

”Yhteiskunnan sotkeentuminen vain vääristää kilpailua. Päättäjien ei pidä toimillaan, kuten kaavoituksella, edistää jonkin toimijan edellytyksiä päästä markkinoille tai toimia siellä. Valtavilla firmoilla on varaa ostaa minkälainen kauppapaikka mistä tahansa.”

Erityisesti kyläkauppojen tulevaisuutta helpottaisi, jos aukioloaikoja sekä lääkkeiden ja alkoholin myyntiä koskevia säädöksiä purettaisiin, Helander jatkaa.

K-ryhmä ei kopio teollisuudelta

MT:n haastatteleman (17.6.) Luonnonvarakeskuksen Luken tutkijan **Xing Liun** mukaan teollisuuden on lähes pakko suostua tekemään kaupan merkkejä, jotta suhteet kaupparyhmittymiin säilyvät ja omat tunnetut tuotteet saavat kunnon tilauksia.

”En ole kokenut, että Pirkka-tuotteiden tekeminen olisi ollut teollisuudelle pakkopullaa”, Helander kommentoi.

Hänen mukaansa K-ryhmä ei pysty tai edes halua pakottaa teollisuutta.

”Kyse on pitkäaikaisesta yhteistyöstä, jossa jopa kehitetään tuotteita yhdessä. Jos jokin yritys on kokenut pakottamista, se pitää nostaa esiin.”

Liun tutkimuksen mukaan kauppa kopio teollisuuden brändituotteita.

”Onkohan kopiointi oikea sana, jos me teetämme omat vaatimuksemme täyttäviä tuotteita, joita on tehty vuosikymmeniä ja ne ovat kaikille tuttuja”, Helander pohtii.

Esimerkkeinä hän mainitsee Pirkan miedon maitorahkan sekä vuosia valikoimassa olleen Pirkka-sushivalikoiman.

MAIJA ALA-SIURUA

Uusia kyläkauppoja lähinnä keskuksiin

Kesko suunnittelee avaavansa 100 uutta lähikauppaa lähinnä pääkaupunkiseudulle ja kasvukeskuksiin eli sinne, minne asutus keskittyy, kertoo pääjohtaja **Mikko Helander**

Entä maaseudun kyläkaupat? ”Jokaiseen mahdollisuuteen tartutaan”, Helander vastaa.

Kaikkien kyläkauppojen tulevaisuutta varjostaa turha sääntely, joka koskee erityisesti aukioloaikoja, reseptivapaita lääkkeitä ja alkoholin myyntiä.

”Maaseudun kaupan pitäisi voida olla ihmisten arjen helpottaja.”

MAIJA ALA-SIURUA

KESKO

PIRKKA

Pirkka-merkistään tunnettu pörssiyhtiö

Kesko ja K-kauppiaat muodostavat K-ryhmän, jonka vähittäismyynti oli viime vuonna noin 11,3 miljardia euroa.
Ryhmä työllistää noin 45 000 henkeä.
Keskon ketjutoimintaan kuuluu noin 2 000 kauppaa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä.
Ruokakauppoja ovat K-Citymarket, K-Supermarket, K-market ja K-extra. Muita muun muassa Anttila, Asko, K-maatalous ja K-rauta.
Omia merkkejä Pirkka ja K-Menu. Pirkka-tuotteiden kotimaisuusaste 80 prosenttia. Lihassa, lihajalosteissa ja nestemäisissä maitotuotteissa keskimäärin 100 prosenttia.
Mukana sinivalkoinen jalanjälki -kampanjassa.

Huoltovarmuus unohtunut ruokakeskustelusta

Keskon pääjohtajan **Mikko Helanderin** mielestä huoltovarmuus on hintakeskustelun tuoksinassa unohdettu.

”On suurta viisautta, että jokainen kansa koostaan ja sijainnistaan huolimatta pitää koko peruselintarvikkeiden tuotantoketjun omissa käsissään.”

Ei ole muistettu sitäkään, että suomalaiset kauppaketjut tarjoavat suuren määrän työpaikkoja ja kuuluvat maamme suurimpiin veronmaksajiin.

Hinta-alen jalkoihin on Helanderin mukaan jäänyt myös pohdinta siitä, ovatko suomalaiset tiukat elintarviketurvallisuusmääräykset kilpailun este.

”Tänne saa tuoda ruokaa, joka on valmistettu löysempien säädösten maissa. Tämä tuo haastetta kilpailukykyyn. Pitää keskustella, onko meillä varaa tällaisen turvallisuuden ylläpitoon.”

Helander ei kuitenkaan myönnä olevansa elintarvikesäädösten purkamisen kannalla. Hän kuitenkin painottaa, että tuoteturvallisuudesta on pidettävä kiinni.

Helander siirtyi Keskon palvelukseen Metsä Boardista. Taustastaan johtuen hän tarkastelee elintarvikeketjun tulevaisuutta myös metsäteollisuuden näkökulmasta.

Hän muistuttaa, että maatilojen toimintaedellytysten heikkeneminen ei ainakaan paranna metsäteollisuuden ja puuhuollon asemaa.

”Kannattava ja kilpailukykyinen elintarvikeketju pitää maaseudun elinvoimaisena. Se puolestaan on puuhuollon perusta.”

MAIJA ALA-SIURUA

Viljelijät ostavat ässästä mutta arvostavat koota

S-ryhmän kaupat ovat viljelijöille pääasiallinen ruokakauppa yli kaksi kertaa niin usein kuin K-kaupat, kertoo kesäkuussa tehty MT-mittaus.

Viljelijät arvioivat kuitenkin, että K-kaupat suhtautuvat kotimaiseen ja lähiruokaan paremmin kuin S-ryhmän kaupat.

S-ketjun asiakkaita ovat etenkin pohjalaiset ja keskustaa äänestäneet. S-asiakkuuden todennäköisyys kasvaa jonkin verran iän ja vähenee hehtaarien mukana.

K-kaupan asiakkaita ovat muita useammin maidontuottajat sekä perussuomalaisia tai kokoomusta äänestäneet.

K-kaupalle pisteitä kotimaisuudesta

K-kauppa on kuitenkin viljelijöiden mielestä se, joka suhtautuu kappaketjuista parhaiten kotimaiseen ja lähiruokaan.

MT-MITTAUS

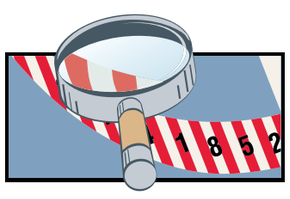

K-ryhmä saa siitä kouluarvosanan 7, S-ryhmä 6,7, Suomen Lähikauppa 6,3 ja Lidl 6.

Kun viljelijät arvioivat vain omaa pääasiallista ruokakauppaansa, K-kaupat saavat arvosanan 7,3 ja S-ryhmä 7.

MT-mittaus tehtiin kesäkuun puolivälissä. Gallup Elintarviketieto haastatteli sitä varten 623 viljelijää. Tulokset on painotettu vastaamaan Manner-Suomen suomenkielisiä tiloja.

HEIKKI VUORELA

Viljelijöiden pääasiallinen ruokakauppa

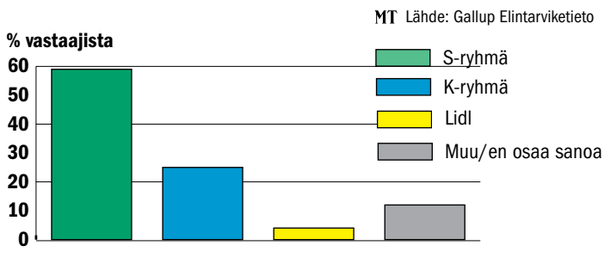

PTT:N TALOUSTUTKA

Pakotteet uusi normaali

Euroopan unioni ilmoitti juhannuksen jälkeen jatkavansa Venäjälle kohdistettuja talouspakotteita. Samana päivänä Venäjä ilmoitti, että se pitää EU-maiden tuonnille asettamansa vastapakotteet voimassa. Pari päivää myöhemmin kerrottiin, että vastapakotteiden kohteena olevien tuotteiden listaa laajennetaan.

Ilmoitukset eivät olleet yllätys. EU:n asettamien pakotteiden taustalla oleva Ukrainan konflikti on edelleen täysin ratkaisematta. Venäjälle taas vastapakotteet ovat linjan mukaista valtapolitiikkaa, jota toteutetaan riippumatta siitä, että suurin kärsijä on maa itse.

Pakotepolitiikan jatko tarkoittaa sitä, että Venäjän markkinoilta ei saada helpotusta Suomen ja EU:n elintarvikemarkkinoiden matalasuhdanteeseen. Uusia sokkivaikutuksia ei kuitenkaan enää tule. Pakotteet ovat markkinoiden tämänhetkinen normaali ja niiden poistuminen luo aikanaan markkinoille positiivisen shokkivaikutuksen.

Kauppavirrat elävät sen mukaan, mistä EU:ssa ja Suomessa tuotetuille elintarvikkeille löytyy kysyntää. Aikaisemmin Venäjälle juustona vietyä tuotantoa vastaava maitomäärä myydään esimerkiksi juustona kotimaan ja EU:n sisämarkkinoille tai maitojauheena maailmalle teollisuuden käyttöön.

Pakotteiden voimassaoloaikana viennin paino on tähän asti ollut maitojauheessa. Samalla varastoidun juuston määrä on kasvanut. Maitojauheesta saatavat tulot ovat murto-osa aikaisemmista vientituloista, vaikka viennin kokonaismäärässä ei suuria muutoksia tapahtuisikaan.

Pakotteiden jälkeenkään vanhaan ei ole paluuta. Venäjän talouskehitys on lähivuodet heikkoa, kysyntä kasvaa hitaasti ja rupla pysyy heikkona. Vuosikymmenen alun kaltaista vientitulojen nopeaa kasvua on turha odottaa.

EU:n pakotteet ja Venäjän vastapakotteet ovat erittäin vahingollinen asia etenkin kotimaiselle maitosektorille. Niiden vaikutus korostuu markkinoiden laskusuhdanteessa. Viennin pysähtymisen korvaavaa kysyntää ei hitaan talouskasvun aikana löydy helposti.

Siitä huolimatta EU:n asettaminen talouspakotteiden jatkaminen on poliittisesti täysin oikein.

KYÖSTI AROVUORI
on PTT:n maatalousekonomisti.

kyosti.arovuori@ptt.fi

Maidon tuotanto EU:ssa kasvaa ja hinta laskee

BRYSSEL (MT)
Vuoden ensimmäisen kolmen kuukauden aikana EU:n maidontuotanto väheni 1,3 prosenttia. Maaliskuun lopun maitokiintiöiden poistuminen sai tuotannon heti kasvuun.

Huhtikuussa maitoa tuotettiin EU:ssa 1,3 prosenttia enemmän kuin edellisvuoden huhtikuussa, kertoo Euroopan komission tuottama tilasto.

Suurin kasvu oli Unkarissa (9,2 prosenttia) ja Romaniassa (7,0 prosenttia). Tuotanto kasvoi kaikissa EU-maissa paitsi Kreikassa (-5 prosenttia).

Suomessa tuotanto kasvoi 2,5 prosenttia.

Maidon kilohinta EU:ssa laski huhtikuussa 31,3 senttiin ja toukuussa hinnan ennustetaan laskevan edelleen 31 senttiin. EU-hinta on kuusi prosenttia viiden viime vuoden keskiarvoa alempi.

Suomessa hinta huhtikuussa oli 37,1 senttiä ja arvio toukokuulle on 36,9 senttiä.

Eniten hinta on laskenut Baltian maissa, Belgiassa ja Unkarissa.

Tuottajajärjestöjä ja osuuskuntia edustava Copa-Cogeca vaatii komissiota puuttumaan maidontuottajien ahdinkoon, sillä useimmissa jäsenmaissa hinta ei kata tuotantokustannuksia.

Copa-Cogecan mielestä jäsenmaiden tulisi sallia tukien maksu ennen joulukuun alkua ja palauttaa kiintiöiden ylittämisestä langetetut sakot takaisin maidontuottajille.

Latvian pääministeri pyysi kesäkuussa komissiolta uutta tukipakettia maidontuottajille.

Komissio vastasi, että perusteita tuelle voi olla, jos tuottajahinta Latviassa laskee 19 sentin alle.

Latvian maaseutukeskuksen mukaan hinta toukokuussa oli 22,4 senttiä ja kesäkuulle ennustetaan 21,9 sentin hintaa. Komission mukaan hinta toukokuussa oli 22,6 senttiä.

Luomumaidon hinta on pitänyt EU:ssa paremmin pintansa. Ero tavanomaisesti tuotettuun voi olla korkeimmillaan 16 senttiä kilolta.

Parlamentti yrittää etsiä keinoja parantaa maidontuottajien asemaa ensi viikolla täysistunnossa. Parlamentti on aiemmin vaatinut komissiota auttamaan maidontuottajia.

AIMO VAINIO

”Puukaupan rajoitukset osuisivat erityisesti venäläisiin”

Suomi esti pakotelistalla olevien venäläispoliitikkojen tulon sunnuntaina käynnistyneeseen Etyk-kokoukseen, ja Venäjä vastasi tähän keskustelulla puukaupan rajoittamisesta Suomen kanssa.

Venäjän turvallisuusneuvoston puheenjohtajan **Nikolai Patrushevin** perjantainen väläytys puukaupan rajoittamista Suomen kanssa on toistaiseksi keskusteluasteella.

Venäjä ei siis ole vielä tehnyt päätöksiä puukaupan suhteen. MTK:n metsävaltuuskunnan puheenjohtajan **Mikko Tiirolan** mukaan tilanteeseen on nyt syytä suhtautua rauhallisesti.

”En lähtisi vielä vetämään johtopäätöksiä. Tilannetta ei pidä dramatisoida.”

Riippuvuus Venäjästä on vähentynyt

Tiirolan mukaan Suomen metsäteollisuuden puun tuonti Venäjältä on vähentynyt yli puolella kymmenen viime vuoden aikana.

Suomesta ei käytännössä viedä raakapuuta Venäjälle.

Jos Venäjä ottaisi käyttöön puukaupan rajoitukset, ne eivät välttämättä ravisuttaisi Suomen puumarkkinoita suuresti.

”Tullin tilastojen mukaan Venäjän tuontipuu on ollut kalliimpaa raaka-ainetta kuin vastaava suomalainen”, Tiirola kertoo.

Kotimaasta löytyy raaka-ainetta ja metsänomistajat ovat valmiita sitä myymään, mutta logistisia haasteita ja puutavaralajikohtaisia eroja kuitenkin syntyisi, Tiirola myöntää.

Tiirolan mukaan teollisuuden puunhankinnan sopeutumista mahdollisessa konfliktitilanteessa helpottaisivat myös tämänkesäiset Stora Enson Varkauden investoinnit, jotka siirtävät 800 000 kuutiota koivukuidun käyttöä havupuulle.

”Puukaupan rajoitukset osuisivat todennäköisesti enemmän venäläisiin kuin suomalaisiin”, Tiirola arvioi tilannetta.

SILJA EISTO